
OPINIÓ

EL CONTROL DEL MEDI AMBIENT: UN PUNT DE TROBADA ENTRE LA CIÈNCIA, LA POLÍTICA I L'ECONOMIA DE MERCAT

L'autor, tot donant una ullada global als problemes ambientals i a les mesures legislatives per afrontar-los, assenyala que les lleis espanyoles en aquest camp fan curt en comparació de les de la Comunitat Europea.

¿Hi ha algú, d'entre els nostres lectors, que en certa mesura no se senti culpable de la contaminació que pateix el nostre planeta?

Com molt bé va dir Clinton Davis, durant la inauguració de l'Any Europeu del Medi Ambient a Brussel·les, 1987, les qüestions del medi ambient han d'integrar-se en les decisions preses a tot arreu i a tots els nivells, ja sigui en els domicilis particulars, llocs de treball, o bé a tots els nivells d'una empresa, perquè tots, en major o menor grau, en som culpables.

Aquesta presa de consciència de la conservació del medi ambient, per sobre de qualsevol mena d'interès particular, obliga l'administració de qualsevol país, ineludiblement, a traduir aquesta voluntat de canvi en una sèrie de mesures legislatives de control i d'execució, per a la salvaguarda de la natura. Tanmateix, aquestes mesures no han de ser portades a terme sota una perspectiva dramàtica, ja que cal fer coincidir en el temps i en l'espai la voluntat popular, les necessitats industrials i les noves tecnologies alternatives que poden permetre tal canvi sense cap mena de retrocés econòmic.

ESPANYA, LA CEE I EL MEDI AMBIENT

D'acord amb el quart Programa d'Acció del Medi Ambient de la CEE, 1987-1992, i per altra

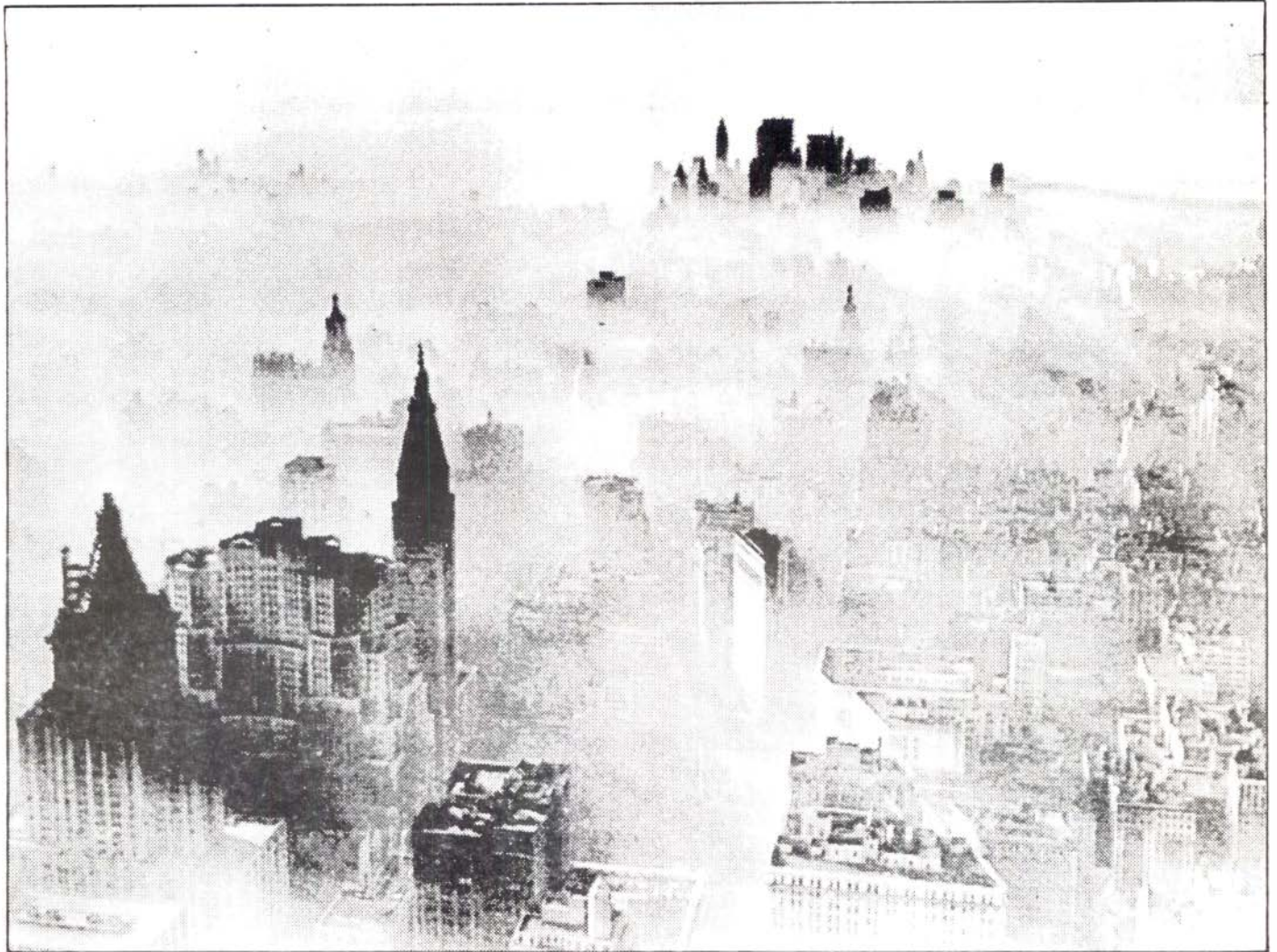
banda, de l'Acta única d'Europa, afegit del títol VII, articles 130, R.2, R.4, S, T, i 100 A, la CEE ha incorporat la dimensió del Medi Ambient a les seves polítiques econòmiques, industrials, agrària i social, en un intent de compromís entre els poders econòmics i socials.

La Directiva Europea preveu dues línies diferencials; la primera, de valoració ambiental i obligatòria per als grans projectes, i la segona, de valoració orientativa, que dependrà dels nivells establerts per cadascun dels països membres sobre el medi ambient.

En la primera llista es recullen tots els grans projectes energètics, les plantes siderúrgiques integrals, l'extracció i transformació de l'amiant, les instal·lacions químiques integrals, les grans infraestructures de les comunicacions i les instal·lacions d'eliminació de deixalles industrials classificades com a tòxiques o perilloses. En la

Vista aèria d'una central de 405 Mwe a Àustria, equipada amb filtres per als gasos. La pluja àcida és un problema gravíssim a l'Europa central, on malmet grans superfícies de bosc.

*Manhattan, Nova York.
La pol·lució atmosfèrica afecta les grans ciutats.*

segona llista de la Directiva Europea s'inclouen dotze famílies de projectes, com són, per exemple, agricultura, indústria d'extracció i energètica, elaboració de metalls, fabricació de vidre, productes alimentaris, indústria tèxtil, indústria del cuir i indústria química general, a més de diversos projectes d'infraestructura.

El decret espanyol d'avaluació del medi àmbient sols recull la primera llista, afegint-hi alguns projectes del segon apartat. Per això i d'acord amb el punt de vista d'alguns sectors socials, aquest decret preveu, de forma parcial, la problemàtica del medi ambient a Espanya i és substancialment més deficient que el Comunitari. Tanmateix, l'entrada en vigor d'aquest decret compensarà el buit legal que a hores d'ara existeix en la prevenció i cura de l'impacte d'algunes indústries sobre el medi ambient, tot i que fins

l'any 1992 la legislació espanyola s'ha d'anar adequant a l'europea.

D'altra banda, i en pro d'aquesta adequació, l'administració va portant a terme un pla de racionalització del futur més immediat de les deixalles industrials avaluades en quasi 1,7 milions de tones i s'estudia la possible instal·lació a part de les incineradores de deixalles sòlides de caire urbà, d'incineradores industrials a Catalunya, Andalusia, Madrid i probablement a Bilbao.

EL TRACTAT DE MONTRÉAL

Des de primers de gener de 1989 és vigent el Tractat de Montréal, signat per vint-i-quatre països, entre els quals es troba Espanya, que es compromet a reduir a la meitat, per a l'any 1989, la producció de productes clorofluorocarbonats (CFCs), substàncies utilitzades en la fabricació de plàstics escumejants, refrigerants, aerosols... Es preveu també d'anar reduint-ne el consum en un

Contaminació del mar.

Els països industrialitzats tenen recursos suficients per parar la degradació del medi natural.

85 % pels volts de 1995, fins arribar al 100 % en l'any 2000.

Aquest temps d'adaptació que es donen els diversos països industrials es deu a raons tècniques i econòmiques de l'anomenat mercat d'escales, ja que si se'n determinés d'una manera immediata la prohibició, provocaria greus trasbalsos econòmics.

Pensem que la introducció de les noves tecnologies alternatives és realment costosa, alhora que penalitza les indústries dels països on aquestes normes són vigents, ja que no existeix una igualtat legislativa entre els diferents països.

Amb aquest nou marc legal, nombroses indústries sobresortints que en aquests moments fan servir productes CFCs en els seus processos industrials realitzen quantioses inversions per tal de trobar altres substàncies alternatives, o bé ja van realitzant aquesta substitució, alhora que es porta a terme la construcció de plantes incineradores adients per tal de transformar les deixalles industrials de caire verinós.

Obviament, aquest costós procés d'adaptació repercuteix en els consumidors pel fet que la protecció del medi ambient és un nou cost a tenir en compte en qualsevol classe de procés industrial.

EL CO₂, SO₂ I NO_x

Respecte a les altres emissions gasoses a l'atmosfera que fan els processos energètics estacionaris, centrals energètiques, emissions industrials de combustió, centrals tèrmiques..., també hi ha

una forta preocupació social perquè, si bé els efectes que tenen no han estat tan difosos per la premsa diària, -a hores d'ara se sap que el forat de la capa d'ozó de 1987 és més petit que el de l'any 1988-, a la curta poden ser més perillosos.

Així, la proporció de CO₂ ha passat de 275 ppm a 315 ppm en els darrers cent anys. Aquest gas és, en un 50%, el causant de l'anomenat efecte hivernacle, juntament amb els CFCs i els compostos de NO_x. D'altra banda, el SO₂, junt amb els compostos NO_x, és el causant de les pluges àcides que fan tant de mal als boscos d'Europa Central.

Els problemes amb què s'enfronten els diversos països del món davant de l'emissió de tots aquests gasos és prou diferent. Així, en els països occidentals, industrialitzats, van apareixent mesures legislatives que intenten controlar, de manera restrictiva, l'emissió d'aquests gasos en l'atmosfera; en els països subdesenvolupats se'n pot observar un fort increment de l'emissió a causa de l'augment del nivell de vida de la seva població.

Als països industrialitzats, l'alta tecnologia i el bon nivell econòmic que tenen els permet fer canvis en els processos industrials, perquè minvin els efectes negatius de la mateixa activitat industrial sobre la natura: gas natural, cogeneració, dessulfuració dels combustibles, utilització del MTBE en lloc del plom a les benzines..., o bé disminuir el consum d'energia. Evidentment, aquestes perspectives, no les poden assolir els països pobres pel fet de no tenir la benestant posició econòmica i les tecnologies dels primers.

En definitiva, podem afirmar que la solució dels problemes del medi ambient exigeix, forçosament, primer de tot una negociació política i econòmica, i on molt probablement la ciència i la tecnologia sigui un cop més una eina de comerç i no de benestar social. ■

Jaume Baltà i Moner
és biòleg
